

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 606698 - I/09/AWO

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa

24/04/2009

Pan

Marek Sawicki

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30

00 - 930 WARSZAWA

Michał Lachowicz

W ostatnim czasie zaczęły napływać do mnie skargi rolników, którzy otrzymali niekorzystne rozstrzygnięcia regionalnych oddziałów Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Akty te odmawiały wnioskodawcom przyznania pomocy finansowej w ramach programu „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Jak wynika z uzasadnień załączonych do wniosków decyzji przyczyną odmowy przyznania pomocy finansowej było niespełnienie przez tych beneficjentów warunków określonych w § 2 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 (Dz. U. z 2007 r., Nr 193, poz. 1397 ze zm.). Zgodnie z treścią tego przepisu, w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, o pomoc może ubiegać się osoba fizyczna, która jest pełnoletnia i nie ukończyła 60 roku życia. W złożonych skargach rolnicy zarzucili tym przepisom dyskryminowanie ich ze względu na wiek. Wymagania co do wieku, z uwagi na to, że odnoszą się do osób fizycznych mają również przełożenie na beneficjentów będących współnikami spółki cywilnej. Stosownie do treści § 4 pkt 1 omawianego rozporządzenia o pomoc mogą ubiegać się współnicy spółki cywilnej jeżeli każdy z nich spełnia warunki wymienione w § 2 aktu, czyli między innymi nie ukończył 60 roku życia.

W toku prowadzonej działalności wielokrotnie podejmowałem działania mające na celu ochronę praw osób starszych. W ramach tych działań powołałem między innymi Zespół ekspercki, którego podstawową misją było przygotowanie raportu zawierającego diagnozę stanu przestrzegania praw osób starszych w naszym kraju. Wyniki tego raportu nie są zadawalające.

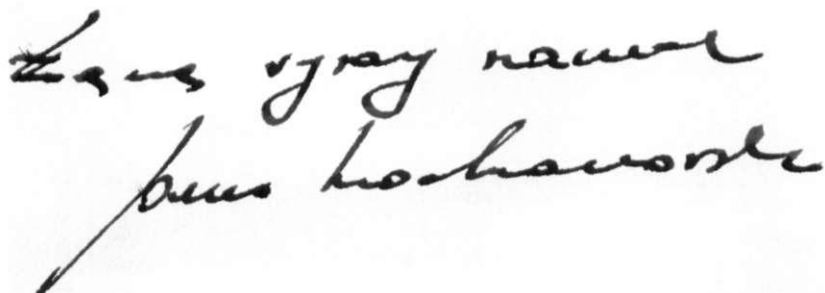
Wszyscy są wobec prawa równi i nikt, jak stanowi art. 32 Konstytucji RP, nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra, iż zakaz dyskryminacji jest w Konstytucji RP ujęty bardzo szeroko i obejmuje w zasadzie wszystkie dziedziny życia człowieka. Dyskryminacja występuje, gdy osoba jest traktowana mniej korzystnie niż inna w podobnej sytuacji z powodu określonego kryterium jak w szczególności płeć, rasa, pochodzenie etniczne, narodowość czy wiek. Dyskryminacja ze względu na wiek, utożsamia przede wszystkim postawy, jak też przekonania, oparte na stereotypach i uprzedzeniach odwołujących się do biologicznego zróżnicowania ludzi, związanego z problemem starzenia się. Postawa tego rodzaju skierowana jest przeciwko ludziom starszym, ponieważ łatwo im przypisać cechy o wydźwięku pejoratywnym, jak np. niesamodzielność, łatwowierność czy powolność.

W swoich licznych wystąpieniach odnoszących się do właściwego wykorzystania środków unijnych, także w ramach funduszy w obrębie Wspólnej Polityki Rolnej, zwracałem uwagę na priorytetową rolę państwa członkowskiego w tym zakresie. Celem, jaki stawiać sobie powinny organy państwa realizujące te zadania to z pewnością prawidłowe i skuteczne wykorzystanie europejskich środków z poszanowaniem jednak praw i wolności obywateli. Celem Wspólnej Polityki Rolnej jest między innymi poprawa konkurencyjności sektora rolnego poprzez modernizację gospodarstw rolnych oraz zwiększenie ich efektywności. Program „Modernizacja gospodarstw rolnych” ma za zadanie przyczyniać się także do poprawy środowiska naturalnego, warunków bezpieczeństwa, higieny produkcji i warunków utrzymania zwierząt. Mając na uwadze charakter tego programu, jak też jego podstawowe założenia, trudno ustalić, jaki cel przyświecał ustawodawcy przy wprowadzeniu dla beneficjentów starających się o pomoc w tym zakresie górnej granicy wieku 60. roku życia.

Ministerstwo Rolnictwa, jak wskazują rolnicy, w założeniach określających podstawowe kryteria realizowanej pomocy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 -2013, w zakresie osi programu „Modernizacja gospodarstw rolnych” wskazuje, jako jeden z warunków eliminujących możliwość objęcia pomocą, osiągnięcie wieku emerytalnego. Zgodnie z przepisem art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który osiągnął wiek emerytalny. Wiek emerytalny mężczyzny, zgodnie z omawianym aktem wynosi 65 lat. Rolnicy, na mocy powołanej ustawy, mogą - co prawda - skorzystać z przysługującego im prawa i przejść na wcześniejszą emeryturę po osiągnięciu wieku 60 lat i spełnieniu szeregu przesłanek w omawianym akcie wymienionych, ale możliwość ta jest wyłącznie ich prawem, a nie obowiązkiem. Zasadą jest bowiem, stosownie do treści powołanej wyżej ustawy, iż wiek emerytalny rolników mężczyzn wynosi 65 lat.

Rozwiązania, przyjęte w opisanym wyżej zakresie w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, budzą moje poważne wątpliwości z punktu widzenia ochrony wolności i praw obywateli. W mojej ocenie, analizowany przepis omawianego rozporządzenia dyskryminuje w sposób nieuzasadniony rolników ze względu na wiek i narusza w tym zakresie nakaz równego traktowania statuowany w art. 32 ust.2 Konstytucji RP. Nakaz ten nie ma - co prawda - charakteru absolutnego i może podlegać ograniczeniom konstytucyjnie usprawiedliwionym ze względu na inne istotne wartości, jednak w omawianym przypadku ograniczenia te wydają się mieć charakter arbitralny.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tj. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska i przedstawienie wyjaśnień w przedstawionej sprawie.

Krzysztof Gajewski